

ประโยค ป.ธ.๕
แปล มครเป็นไทย
สอบ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

๑. อิธ คหปตโย เอกจโจมุสาวาทํ ปหาย มุสาวาทา ปฏิวิโรโต โหติ สมคคโต
 वा प्रिसकटो वा णातिमञ्जकटो वा पुकमञ्जकटो वा राशकुलमञ्जकटो वा अग्निटो
 सग्धी पुग्गो जे अहम्मो पुริस् यं चानालि तं ववहेति सो अचानं वा आह न चानामीति
 चानं वा आह चानामीति अपस्सं वा आह न पस्सामीति पस्सं वा आह पस्सामीति
 इति अत्तहेत्तु वा प्रहेत्तु वा आमिसग्गिग्गहेत्तु वा न सम्पचानमुसा गालिता होति
 पिस्सुणं वाजं पहाय पिस्सुणाय वाजाय ปฏิविरोโต होति इतो सुत्तवा नस अमुत्तर अग्गच्छाता
 अिम्मं गेहाय अमुत्तर वा सुत्तवा न अिम्मं अग्गच्छाता अम्मं गेहाय इति गिण्हानं वा
 सन्हाता समाहितानं वा अनुपपत्ताता समककारामो समककरतो समककनन्ही
 समकककरणी वाजं गालिता होति वरुंसं वाजं पहाय वरुंसाय वाजाय ปฏิविरोโต होति या
 सा वाजा नेप्पा गण्हणसुखा पेम्मनिया ททยงคมา โปริ พหุชนกันฺดา พหุชนมนนาปา
 ตถารूपी वाजं गालिता होति सम्पपलापि पहाय सम्पपलापा ปฏิविरोโต होति
 กालवाที गुत्तवाที अत्तถवाที चम्मवाที วินยवाที นิचानवटी वाजं गालिता होति กาเลน
 सापहेलं प्रियนत्तवटी अत्तถสव्हितं आवे चो คหปตโย จत्तुพพิธं वाजाय ... होति ฯ

๒. อหम्मो **ปุริสชาติ** อาลปนเมตํ ฯ **อत्तहेत्तु** वा **प्रहेत्तु** วาติ अत्तโน
 वा प्रस्सं वा หत्तปาथातिहेत्तु वा चนहेत्तु वा ฯ **आमिसग्गिग्गहेत्तु** วาति ऐत्तถ
 आमिसन्दि लाโ อธิप्पेतโต ฯ **ग्गिग्गขन्दि** ยं वा तं वा अप्पमतตกं ฯ अनत्तम्मโส
 तित्तติरवग्गुकสप्पिปปิण्हนนวนตีตปิण्हथाติมत्तตกस्सापि लยจस्स हेत्तुติ अत्तโธ ฯ **सम्पचान-**
मुसा गालिताति सम्पचानนโต व मुสาวาทं कत्तता होति ฯ **अिम्मं गेहायाति** येसं इतोติ
 वुत्तदानं सन्दिगे सुत्तं तेसं गेहाय ฯ **अम्मं गेहायाति** येसं अमुत्तराति वुत्तदानं सन्दिगे
 सुत्तं होति तेसं गेहायाति सालेयकवण्हणा ฯ

ภินฺนํ ภา สฺนฺธาตาติ ทฺวิํนํ มิตฺตํ ภา สฺมานุปชฺฌายกาทึนํ ภา เกนจึเทว
การณน ภินฺนํ เอเกกํ อุปสงฺกมิตฺวา ตุมฺหากํ อีทิสฺเส กุเล ชาตํ เหวํ พหุสฺสุตํ
อิทํ น ยุตฺตฺนฺตฺอิอาทึนํ ภา สฺนฺธานํ กตฺตา ฯ **อนฺุปฺปทาตาติ** สฺนฺธานํ อนุปฺปทา
เทว ชเน สฺมคฺเค ทิสฺวา ตุมฺหากํ เอวฺรูเป กุเล ชาตํ เอวฺรูเปทึ คฺุณฺหิ สฺมนฺนา-
คตํ อนุจฺฉวิกเมตฺนฺตฺอิอาทึนํ ภา ทฺพฺทึกมฺมํ กตฺตาติ อตฺเถ ฯ สฺมคฺโค อาราโม
อสฺสาติ สฺมคฺคาราโม ยตฺถ สฺมคฺคา นตฺถิ ตตฺถ วลิตฺตุมฺปิ น อิจฺฉตฺตีติ อตฺเถ ฯ
สฺมคฺคราโมติปิ ปาลิ ฯ อยเมวตฺเถ ฯ **สฺมคฺครโตติ** สฺมคฺเคสุ รโต เต ปหาย อภฺยตฺถ
คฺนตฺตปิ น อิจฺฉตฺตีติ อตฺเถ ฯ สฺมคฺเค ทิสฺวาปิ สฺสุตฺวาปิ นนฺทตฺตีติ สฺมคฺคณฺหนํทึ ฯ
สฺมคฺคกรณํ ภาจํ ภาสิตาติ ยา สา วาจา สตฺเต สฺมคฺเคเยว กโรติ ตํ สฺมคฺคํ คีคฺคณฺปริ-
ทึปฺกเมว ภาจํ ภาสติ น อิตฺรณฺติ จุฬฺพฺหตฺถิ ปโทปมาทิวณฺณนา ฯ

พฺรฺสุํ ภาจํ ปหายาติ ยา สา วาจา อณฺทกา กกฺกสา ปฺรภฺภูกา ปฺรภิสฺชชฺนํ
โกธสฺมานฺตา อสฺมาธิสฺวตฺตฺนิกา ตถารูปี ภาจํ ปหายาติ อตฺเถ ฯ

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๕

แปล มคธเป็นไทย

๑. ดูก่อนพราหมณ์และคฤหบดีทั้งหลาย บุคคลบางคนในโลกนี้ย่อมเป็นผู้
 ละครการพูดเท็จ เว้นขาดจากการพูดเท็จ อยู่ในสภากัถิ อยู่ในบริษัทกัถิ อยู่ในท่ามกลาง
 ญาติกัถิ อยู่ในท่ามกลางเสนากัถิ อยู่ในท่ามกลางแห่งราชสกุลกัถิ ถูกเขานำไปซักถาม
 (กัน) ให้เป็นพยานว่า มาเถิด พ่อยอดชาย, ท่านรู้สิ่งใด จงพูดสิ่งนั้น, เขาเมื่อไม่รู้ ก็บอก
 ว่า ข้าพเจ้าไม่รู้ หรือรู้ก็บอกว่า ข้าพเจ้ารู้ เมื่อไม่เห็นก็บอกว่า ข้าพเจ้าไม่เห็น หรือ
 เห็น ก็บอกว่า ข้าพเจ้าเห็น ย่อมเป็นผู้ไม่กล่าวสัมปะชานมุสาวาท เพราะเหตุแห่งตนบ้าง
 เพราะเหตุแห่งผู้อื่นบ้าง เพราะเหตุเห็นแก่อำภิสเล็กน้อยบ้าง ด้วยประการฉะนี้, เป็นผู้
 ละวาจาเสื่อมเสีย เว้นขาดจากวาจาเสื่อมเสีย, ฟังข้างนี้แล้วไม่ไปบอกข้างโน้น เพื่อทำลาย
 ชนเหล่านี้ หรือฟังข้างโน้นแล้ว ไม่มาบอกชนเหล่านี้ เพื่อทำลายชนเหล่านั้น, เป็นผู้
 สมานชนทั้งหลายที่แตกกันแล้ว หรือสนับสนุนชนทั้งหลายที่พร้อมเพรียงกันแล้ว เป็นผู้
 ผู้มีชนผู้สามัคคีกันเป็นที่มายินดี ยินดีแล้วในชนผู้สามัคคีกัน ชื่นชมในชนผู้สามัคคีกัน
 ย่อมเป็นผู้พูดแต่คำที่ทำให้สามัคคีกัน ด้วยประการฉะนี้, เป็นผู้ละคำหยาบ เว้นขาดจาก
 คำหยาบ วาจาอันใด เป็นวาจาไม่มีโทษ เสนาะโสมต เป็นที่รัก จับใจ เป็นสำนวนชาวเมือง
 เป็นถ้อยคำที่ชนเป็นอันมากติดใจ เป็นที่ชอบใจของชนเป็นอันมาก เป็นผู้กล่าววาจาเช่น
 นั้น เป็นผู้ละครการพูดเพื่อเจ้อ เว้นขาดจากการพูดเพื่อเจ้อ เป็นผู้ม้ปกติพูดในเวลาที่เหมาะสม
 พูดคำจริง พูดอิงอรรถ พูดอิงธรรม พูดอิงวินัย เป็นผู้กล่าววาจามีหลักฐาน กล่าวตามกาล
 กล่าวมีที่อ้าง มีที่สุด ประกอบด้วยประโยชน์, ดูก่อนพราหมณ์และคฤหบดีทั้งหลาย
 ธรรมจริยสมจริยาทางวาจามี ๔ ประการ อย่างนี้แล ฯ

๒. อรรถกถาสาเลยยกสูตรว่า คำว่า **เอหมโก ปุริส** นี้ เป็นอาल्पนะ ฯ ข้อว่า
อดตเหตุ วา ปรเหตุ วา ความว่า เพราะเหตุแห่งอวัยยะมีมือและเท้าเป็นต้นบ้าง เพราะ
 เหตุแห่งทรัพย์ของตนหรือของบุคคลอื่นบ้าง ฯ ลากพระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงประสงค์
 เอาว่า อามิส ในบทว่า **อามิสกิญจิกฺขเหตุ วา** นี้ บทว่า **กิญจิกฺข** คือ วัตถุอย่างใดอย่าง

หนึ่ง ได้แก่ วัตตุเล็กน้อย ๆ อธิบายว่าเพราะเหตุแห่งสินบน โดยที่สุดแม้วัตตุเล็กน้อยมี
 นกกระทา นกคุ่ม (นกกระจาบ) เนยใส ๑ ถ้วย และเนยข้น ๑ ก้อน เป็นต้น ๆ สองบทว่า
สมฺปชานมุสา ภาสิตา คือเป็นผู้ทำการกล่าวเท็จทั้งที่รู้ตัวอยู่ที่เดียว ๆ สองบทว่า **อิเมสฺ**
ภทาย ได้แก่ตนฟังคำในสำนักของชนเหล่าใด ที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ว่า **อิเมสฺ**
ภทาย ได้แก่ ตนฟังคำในสำนักของชนเหล่าใด ที่พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสไว้ว่า **อิโต** เพื่อ
 ทำลายชนเหล่านั้น ๆ สองบทว่า **อมฺตุสฺ ภทาย** ได้แก่ ตนฟังคำในสำนักของชนเหล่าใด ที่
 พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสไว้ว่า **อมฺตุร** เพื่อทำลายชนเหล่านั้น ๆ

อรรถกถาจุฬหัตถปิโทปมสูตรเป็นต้นว่า สองบทว่า **ภินฺนानํ वा สนฺธาตา** ความ
 ว่า เมื่อชน ๒ ฝ่าย ผู้เป็นมิตรกัน หรือเป็นผู้เกี่ยวข้องกันมีร่วมอุปัชฌาย์เดียวกันเป็นต้น
 แดกกันแล้ว ด้วยเหตุบางอย่างนั้นแล ธรรมจาริสมจาริบุคคลเข้าไปหาที่ละฝ่ายแล้วพูด
 ทำให้สหมัครสมานกันว่า กรรมนี้ Һาสสมควรแก่ท่านทั้งหลายผู้เกิดในตระกูลเช่นนี้ ผู้เป็น
 พหุสูตรอย่างนี้ไม่ ดังนี้เป็นต้น บทว่า **อนฺุปรพาทา** คือ ผู้สนับสนุนชนที่ปรองดองกันอยู่
 แล้ว อธิบายว่า เห็นชนทั้ง ๒ ฝ่าย ผู้สามัคคีกันแล้ว จึงพูดทำให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นว่า กรรม
 นี้ Һาสสมควรแก่ท่านทั้งหลาย ผู้เกิดในตระกูลเห็นปานนี้ ผู้ประกอบด้วยคุณเห็นปานนี้ ดังนี้
 เป็นต้น ๆ ชนผู้พร้อมเพรียงกัน เป็นที่มายินดีของธรรมจาริสมจาริบุคคลนั้น เหตุนั้น
 ธรรมจาริสมจาริบุคคลนั้น ชื่อว่ามีชนผู้พร้อมเพรียงกันเป็นที่มายินดี, อธิบายว่า เหล่าชน
 ผู้สามัคคีกันไม่มีในที่ใด ก็ย่อมไม่ปรารธนาแม้เพื่อจะอยู่ในที่นั้น ๆ พระบาลีว่า **สมคฺคราโม**
 ดังนี้ก็มี ๆ เนื้อความก็อย่างนี้เหมือนกัน ๆ บทว่า **สมคฺครโต** ได้แก่ ผู้ยินดีแล้วในชนทั้ง
 หลาย ผู้พร้อมเพรียงกัน อธิบายว่าย่อมไม่ปรารธนา แม้เพื่อจะละชนผู้สามัคคีกันเหล่านั้น
 ไปในที่อื่น ๆ ธรรมจาริสมจาริบุคคลใด เห็นแล้วก็ดี ได้ยินแล้วก็ดี ซึ่งชนทั้งหลายผู้สามัคคี
 กันย่อมชื่นชม เหตุนั้น ธรรมจาริสมจาริบุคคลนั้น ชื่อว่าผู้ชื่นชมชนผู้สามัคคีกัน ๆ หลายบท
 ว่า **สมคฺคกรณํ วาจํ ภาสิตา** ความว่า ธรรมจาริสมจาริบุคคลย่อมกล่าววาจา อันแสดงคุณ
 ของความสามัคคีอย่างเดียว ซึ่งเป็นวาจาที่มหาชนทั้งหลายให้เป็นผู้สามัคคีกันเท่านั้น หาก
 กล่าววาจาตรงกันข้ามจากนี้ไม่ ๆ

หลายบทว่า **ผรุสฺสํ วาจํ ปทาย** ความว่า วาจาที่นั้นใด เป็นวาจาอ่อนขออด หยาบคาย
 เผ็ดร้อนแก่คนอื่น กระทบกระท้วงผู้อื่น ใกล้เคียงความโกรธ ไม่เป็นไปเพื่อสมาธิ ละวาจา
 เช่นนั้น ๆ